

A városok közéletmezése.

— Szegeden és másutt. —

(Saját tudósítónktól.) Furcsa, de igaz, hogy Szegeden az egyenes hatvány arányai-ban drágul minden. A közéletmezés is egyik állandó probléma. Hihetetlen, veszedelmes módon estünk bele az általános, uzsora-drágaságba. Pedig Szeged volt a termések éléskamrája. Országosan élt a tudat, hogy Szeged a legolcsóbb város: minden téren. Ma: már megfordíthatjuk. Már egyik legdrágább város. Hogy miért? Mert a közéletmezés problémájával senki sem foglalkozik, se hivatalból, se azonkívül. Sehogy. Legföljebb káromkodva és kétségbeesve.

Hogy a városok milyen intézmények útján gondoskodjanak a lakosság életmezéséről, azt ezuttal nem fejtegetjük, csupán annak a megállapítására szoritkozunk, hogy ma már sem a városok vezetői, sem maga a közönség nem várhatja tétlenül az életmezési viszonyok javulását, mert így a helyzet csak rosszabbodna és azok a bajok, amelyek miatt a városok lakói méltán zugolódna, a türehetlenségig fokozódna. Célunk ezuttal, e kis cikk keretében, azon irányelvek megállapítása s azon módzatok megjelölése, amelyek segítségével a mezőgazdasági termelők szövetkezése a városi fogyasztók érdekeit is szolgálhatná.

A termelőknek — nagyon természetes — szövetkezniük kell, mert másképp teljes lehetetlenség elérni azt, hogy a városi lakosság közvetlenül a termelőktől szerezzék be a szükségleteit. Ha a mostani szervezetlen értékesítési viszonyok között sokkal nagyobb is volna az élelmiszer-termelés, a városi piacokon még sem mutatkoznék semmiféle áresés, mert a spekuláció jól érti a módját annak, miképpen kell a termelőt és a fogyasztót kijátszani s minden hasznot magának megtartani. Ha azonban a városoknak is lesznek közéletmező vállalatai, akkor a spekuláció szerepe az élelmiszerpiacon teljesen megszűnik, mert a termelők és a fogyasztók szer-

vezetei egymással közvetlenül érintkezhetnek.

A drágaság ellen való védekezésben a falu megelőzte a várost. Körülbelül ezeröt-száz közönségben szervezkedtek már a fogyasztók, még pedig sikerrel. Igen gyakran megtörténik, hogy a városi kirándulók ma már a falusi szövetkezetekben tesznek nagyobb bevásárlásokat. A városoknak tehát a falvak mutatták meg, miképpen kell a drágaság ellen védekeznie. Ha pedig a heterogén városi fogyasztókkal bevásárló szervezeteket létesíteni nem lehet, maguk a városok keressék a termelő szövetkezetekkel való közvetlen kapcsolatot. A városok közreműködése, felügyelete mellett közéletmezési vállalatok szervezhetők s ezek gondoskodhatnak a piacok ellátásáról. Ezek azonban ne a részvényesek, hanem a fogyasztók érdekeit szolgálják.

Az élelmiszerkereskedők maguk is könnyebben összegyűjthetnék a szükséges terményeket, mert nem kell szeszálókat tartaniok az áru fölkeresésére céljából, miután a szövetkezeti értékesítő központoktól mindig tájékozódást szerezhetnek a termelési helyekről és a vevőket váró élelmiszer-készletekről. Sőt a kisebb kereskedők is szövetkezhetnek, hogy a szükségletüket a falusi termelőszövetkezetektől rendelhessék meg. Hogy megteszik-e ezt a városi kiskereskedők? Nem tudjuk. De ha nem teszik, akkor továbbra is szolgálai maradnak a nagyobb vállalkozóknak.

A szövetkezeti értékesítő központok leg-sürgősebb feladata a már működő szövetkezetekben a termelő csoportokat szervezni, hogy egy-egy közönségben nagyobb mennyiségű élelmiszer termeltesék. De a termelést vaktában, minden előrelátás nélkül fejleszteni nem lehet, mert akkor egyes cikkekben túlprodukciónak keletkezhetik. Bármennyire örömmel fogadnák is ezt sokan, mert káros volna a gazdáknak, mégis vigyázni kell, hogy a termelés a keresletnek és az igényeknek megfelelő legyen. Ha a városok szervezve lesznek a lakosság ellátására, ha mielőbb megteremtik az élelmiszer beraktározásához

szükséges nagyarányú intézményeket, akkor nem a külföld fogja elfogyasztani a magyar földön termelt legjobb falatokat, hanem a mostan leginkább panaszkodó városi fogyasztó. Ha azonban a városok úgy akarnak a panaszkodó fogyasztókon segíteni, hogy a közvetítők sokasága valahogy meg ne haragudjék, ha az élelmiszer szeszálók és közvetítőknek nagyobb befolyásuk lesz, mint néhány millió városi fogyasztónak, akkor minden marad a régiben. Szidni fogják továbbra is a gazdákat, de a táplálkozás olcsóbb nem lesz, drágább azonban — könnyen lehet. Azt az erőt, amellyel némely városok a gazdák ellen küzdenek, fordítsák közéletmezési intézmények szervezésére, hogy az élelmiszerek egyenes és rövid úton jussanak a termelőtől a fogyasztóhoz.

Mindez olyan egyszerű. Talán azért is nem látják meg, még Szegeden se, ahol különben tényleg cifra bajok vannak.

Magyarkanizsa szenzációja.

— Miért halt meg a község főorvosa? —

(Saját tudósítónktól.) Magyarkanizsai levelezőnk írja: Tegnap reggel szenzációs öngyilkosság híre hozta izgalomba Magyarkanizsa közönségét. Roxer Gyula dr városi tiszti főorvos pillanatnyi elmezavarában fölbeltette magát és azonnal meghalt.

Roxer Gyula dr ötvenhat éves, kiválóan képzett orvos volt, akit huszonhárom évvel ezelőtt választottak meg Magyarkanizsa tiszti főorvosává. A rendkívül agilis ember általános közbeesülésben állott a kis város lakói előtt, mert nemcsak mint orvos, hanem mint társaságbeli ember is egyike volt azoknak, akiknek működése a társasélet élénkségén sokat lendített. Magyarkanizsának nem volt egyetlen olyan jótékony intézménye sem, amelynek megalakításában Roxer Gyulának nem lett volna része és azonkívül is ő volt a lelke a jótékonyági egyesületeknek. A Vörös kereszt, az Erzsébet tudóvész-szanatórium kanizsai fiókjait ő vezette, a keresztény nőegyletnek és a műpártolók körének ő volt a titkára. Bármilyen

— Ki fogja Akszinianak gondját viselni, ha én nem leszek többé? — gondolta gyötrelmei közepette. Akim, a nagyapja, meghalt, az özvegye öreg és inegtört. Dimitri az unokaöcsém, bár nem gonosztevő, de Akszinia végül is ott áll közte és az óriási vagyon között. Itt most gondoskodni kell arról, hogy Akszinia sorsa teljesen biztosra tétessék.

Miklós gróf elhívatta a közjegyzőt Kievből és napokig tartó tanácskozás után a következő végrendeletet tette:

Minden ingó és ingatlan vagyonom örökösévé egyetlen gyermekemet, Akszinia leányomat teszem a következő hagyományok levonásával:

Százezer rubelt kap Leonid Bobortlyn, a kievi kormányzó rendőrfőnöke; ötven-ezer rubelt Koraniev Szergiusz orvos; ugyanennyit Saskievics Vaszili ügyvéd, Tabulkhin a kocsisom, Taupinier Emil a szakácsom, Lévassieur Mária a leányom társalkodónője; huszezer rubelt kapnak Antal atya a papom, továbbá szolgálaim és istállógyerekeim Pál, Dydimus, Quochon és Wladimir; harmincezer rubelt jusson Groszmann Katalin ápolónőnek és Sándor házi udvarmesternek, Kleofás pincemesternek és Trifon kertésznek; huszezer rubelt kap a három szobaleány: Draskovia, Lidia és Besty; tizenötezret a többi szolgál: Jakab, András, Konstantin és Dimitri.

Kapják pedig csakis a következő föltételek mellett:

Először: Az összes hagyományokat csak-

is Akszinia huszonkettedik születése napján fizetik ki.

Másodszor: Csakis azoknak az örökösöknek fizetik ki, akik addig a születésnapig Akszinia leányommal együtt laktak a Polisztok kastélyban.

A záradék második pontja nem terjed ki Bobortlyn rendőrfőnökre és Paskievics ügyészre. Ezeknek csak akkor kell a polsztoki kastélyban megjelenni, ha hívják őket.

Mindezek után még egy nagy sorozata következett a végrendeletben a záradékoknak. Beruzov gróf az egész végrendeletet sajátkezűleg írta s aztán két tanu jelenlétében írta alá és látta el pecsétjével.

Három nap múlva csöndesen megtért őseihez.

A kilencéves Akszinia nem kevesebb, mint harminc millió rubel készpénz és tizezer hektár ingatlan vagyont örökölt.

Gyermekre még nem vigyáztak olyan gondosan s gyermeket még nem ápoltak olyan sokan és aggódva, mint azt.

Minden babájának az árérték megletett volna venni egy lovagvárat, külön ruhái voltak, mint a carevnának és úgy leborultak előtte, mint az oltár előtt.

Természetes dolog, hogy futkározni, vagy ugrálni nem volt szabad, a levegőre csak délelőtt mehetett, a hideg víztől és a friss gyümölcsötől eltiltották. Ha egy kissé temperamentusobban viselte magát, összenéztek:

— Láza van!

Ha viszont csöndben ült az asztal mellett, akkor az orvos ezt a véleményét fejezte ki:

— Akszinia vérszegény!

Nem engedték meg neki sem a lovaglást, sem az evezést, sőt vonatra sem ülhetett.

Mind a huszonhárom örökös oda helyezkedett kérve és parancsolólag az ő személye és kérései, óhajtsái közé.

Amikor Akszinia elérte életének tizenötödik esztendejét, akkor heves hangon jelentette ki, hogy táncolni akar s rendezzenek ünnepeket is. Am az örökösök úgy vélték, hogy nem lesz ajánlatos fiatalembereket hívni a házhoz. Akszinia könnyen beleszerethetett volna valamelyikbe, aminek házasság lett volna a vége. Akkor nehezebbé válnék a szigorú felügyelet.

Mellőzni kellett a fiatal leányok társaságát is, mert kacérságuk és hamis beszédük izgatta volna Aksziniát.

Igy aztán csupa öreg, tiszteletreméltó dámát hívtak meg és még öregebb, ha nem is oly tulságosan tiszteletreméltó férfiat.

Hagyták volna inkább csöndesen önmagának élni Aksziniát! De még ettől is megfosztották. Ha sétálni ment a parkba, akkor negyvenhat szem leste, fiúkézte minden lépését, mozdulatát, tekintetét. Ha inni akart a forrás vizéből, vagy letépni a fáról egy szép gyümölcsöt, mindjárt óvatoss, intó kezek nyuladoztak feléje, hogy megmérjék a víz hőmérsékletét és hogy megvizsgálják, vajjon elég érette-e a gyümölcs?